

Stockholms
universitet

Institutionen för pedagogik och didaktik

Studiehandledning

Verksamhetsförlagd utbildning I –
yrkeslärare allmän studiegång

7.5 högskolepoäng

Höstterminen 2020
YP20LÄ
Jan Pettersson

Kursens upplägg

Kursen VFU I omfattar 25 arbetsdagar, men eftersom vissa skriftliga inlämningsuppgifter ska skickas in är det 22 dagar som ska läggas ut på din VFU-skola. Utgångspunkten är att de 22 dagarna innebär hela dagar (7 - 8 timmar), men det är du och din handledare som utformar schemat utifrån de villkor som råder på skolan. Kursen ligger from tisdag vecka 45 t o m vecka 3 (2021), men det går bra att börja lägga ut VFU-dagar lite tidigare om det passar verksamheten. Information om kursen VFU I ges i kursen Didaktik i yrkesutbildning under introduktionen eller vid seminariet månaden därpå.

VFU-placering

Du som bor i Stockholms län kommer att tilldelas en placering av en samordnare på uppdrag av VFU-sekretariatet vid Stockholms Universitet. Du får inte själv ordna en placering. Här kan du läsa om hur Stockholms universitets VFU-placeringar går till:

<http://www.su.se/lararutbildningar/vfu/student/vfu-placering>

Om du bor utanför Stockholms län så har du möjlighet att själv kontakta en skola. Inom 3 veckor kommer du att få ett mejl med information som du skall använda dig av i kommunikation med skolan. Om du behöver hjälp med att hitta en skola så kontakta hanna.licke@edu.su.se

Handledaren behöver vara en behörig yrkeslärare och ska undervisa i minst ett av de ämnen av vilka du har bedömts behörig.

Din VFU inleds med att du noggrant studerar de förväntade studieresultat som ingår i kursen (se nedan). Därefter skriver du utifrån dessa ett brev (också kallad *IUP*= *Individuell utvecklingsplan*) till din handledare. Ditt brev/din IUP ska innehålla:

- en presentation av dig själv
- tidigare ledar-/lärarerfarenhet
- dina förväntningar på VFU-perioden, vilka förmågor du vill utveckla
- vad du vill veta om den målgrupp, gymnasieelever eller vuxenstuderande, som du kommer att möta

När du i din IUP skriver om vilka förmågor du vill utveckla använder du dig också av *professionsutvecklingsmatrisen*, en matris som är ett försök att med ord precisera vad lärarkunnande består av. Matrisen finns i Vfu-portföljen.

De förväntade studieresultaten för VFU: n samt dina önskemål ska vara utgångspunkten för en *handlingsplan* som du utformar tillsammans med handledaren. Det är önskvärt att du tar kontakt med din handledare ett par veckor innan du ska påbörja din VFU för att boka tid för ett möte. Vid detta möte ska en handlingsplan formuleras. Handlingsplanen kan se ut på olika sätt men den ska utformas så att du får möjlighet att uppfylla de kursmål som finns för VFU och också synliggöra dina förmågor för handledaren. Handledningsplanen kan t ex innehålla planerade lektioner, uppgifter som ska göras, deltagande i möten och handledningssamtal. Det är också viktigt att du vid VFU:s början delger handledaren det material vi från universitetet har tillhandahållit (se VFU-portföljen). **Ansvaret ligger på dig som student att din handledare erhåller aktuellt material.**

I slutet av din VFU ska du skriva en *självvärdering* där du med utgångspunkt från kursplanens mål, ditt brev/din IUP och professionsutvecklingsmatrisen utvärderar hur du tycker att du

uppfyllt kursens mål samt de egna mål som du ville nå. Ge konkreta exempel på situationer som du varit med om, t ex när och hur du upplevt att din kommunikation med eleverna främjat deras lärande, hur ditt ledarskap utvecklats mm. (Se vidare under kursens examinationsuppgifter om vad som ska ingå i självvärderingen).

I kursen ingår ett *trepårtssamtal* med dig, din handledare och en universitetslärare. Det är viktigt att du så tidigt som möjligt, via mail, skickar information till den universitetslärare som ska delta i trepartssamtalet om förslag på tider. Du får här agera länk mellan universitetet och skolan och får rådgöra med handledaren om lämplig tidpunkt för samtalet. I början/mitten av terminen får du veta vilken universitetslärare som ska delta. Samtalet bör placeras efter ca mitten av VFU-perioden, men inte alltför sent.

Din självvärdering är utgångspunkten för trepartssamtalet och måste därför skickas till universitetslärare och handledare innan samtalet. Trepartssamtalet genomförs via Zoom. Handledaren ska givetvis också ge sin bild av de förmågor hon/han anser att du utvecklat och synliggjort under VFU: n. Fokus under samtalet blir måluppfyllelse och utvecklingsområden. Självvärderingen skickas in till universitetsläraren som ska delta i trepartssamtalet **senast en dag** innan trepartssamtalet äger rum.

När VFU: n är avslutad fyller handledaren i den VFU-rapport som vi på universitetet förmedlat. På den ska det tydligt framgå hur många dagar du varit på VFU-platsen och om de förväntade studieresultaten uppnåtts. Förväntade studieresultat för VFU samt bedömningskriterier är utskrivna på VFU-rapporten. Bedömningen som ges är **väl godkänd, godkänd eller underkänd**. För ett godkänt betyg ska alla förväntade studieresultat ha uppnåtts. Handledaren skickar in VFU-rapporten digitalt via VFU-portföljen. Det är viktigt att vi på universitetet får rapporten, vilket krävs för att du ska bli godkänd på kursen.

När du träffar din handledare ska du se till att handledaren får handledarbrevet, brev om ersättning, studiehandledning, professionsutvecklingsmatris och VFU-handboken som fil eller som papperskopia. Mall för VFU-rapport finns i VFU-portföljen och ska efter avslutad kurs skickas in digitalt. Alla dessa dokument finns i VFU-portföljen under texter.

Förväntade studieresultat

Efter genomgången kurs förväntas studenten kunna:

- Kommuniera med elever och personal genom att lyssna och ge återkoppling, tala och skriva, samt reflektera över dessa förmågor
- Under handledning och i olika situationer bemöta elever på ett respektfullt sätt i enlighet med skolans värdegrund samt beskriva egna värderingar och attityder som kan ha betydelse för bemötandet av elever
- Under handledning skriva och motivera flera egna lektionsplaneringar med tydliga mål som är relaterade till relevanta, nationella styrdokument samt genomföra och utvärdera lektionerna mot målen
- Under handledning leda undervisning och reflektera över sitt ledarskap

- Utifrån gjorda erfarenheter och kursens förväntade studieresultat beskriva, bedöma och ge exempel på egna styrkor och utvecklingsområden inför nästa VFU-kurs

VFU-portfölj

Examinationsuppgifterna ska läggas in i en personlig VFU-portfölj som läggs upp av ansvarig person. Hur VFU-portföljen fungerar kommer att gås igenom vid träffarna på kursen i Didaktik i yrkesutbildning, Vid tekniska frågor gällande VFU-portföljen hänvisas till: portfoljvf@su.se

Ansvariga för den tekniska delen av portföljen har också samlat en sida med vanliga frågor från handledare på Serviceportalen, här är en länk till denna sida: <https://zero.comaround.com/link/fb01b64c0f06465b83ddbe1e30009c36/>

Kontaktpersoner

Kursansvarig lärare är Jan Pettersson som nås enklast via e-post: Jan.pettersson@edu.su.se, men även via telefon: 08 120 765 41

Kontaktperson VFU-placeringar är Hanna Licke
e-post: hanna.licke@edu.su.se

Kursadministratör är Jolina Ekholm e-post: jolina.ekholm@edu.su.se

Momentöversikt och schema

November - januari	Loggbok skrivs vid minst tre tillfällen
26 november	Uppgift 1 Attityder och värderingar läggs in i VFU-portfölj.
14 december	Uppgift 2 Min Undervisning (med filmklipp som du ska kommentera och lägga in i VFU-portfölj)
Senast en dag innan trepartssamtalet	Uppgift 3 Självvärdering läggs in i VFU-portfölj och skickas till trepartssamtalslärare
7-12 januari	Reflektion VFU-portföljen i grupper. Uppgift Pärlan.

Handlingsplan

I din VFU-portfölj finns en flik ”Handlingsplan”. Här lägger du in en kort beskrivning av hur du och din handledare har lagt upp din VFU. Vilka dagar ska du vara där, vilka kurser ska du delta i, vilka undervisningstillfällen ska du hålla i, särskilda aktiviteter som du ska delta vid (t ex personalmöte), när ska handledningssamtal ske, auskultering etc. Tänk på att det är bra att tidigt träna på att leda gruppen. Ett riktmärke är att du håller i ca 5 - 8 undervisningstillfällen under VFU-perioden, men det är du och din handledare som avgör vad som är möjligt. Ett undervisningstillfälle kan vara att hålla lektioner, göra korta presentationer, leda diskussioner eller grupparbeten.

Loggbok

Att skriva i loggboken i VFU-portföljen ingår som ett kurskrav. Du behöver inte skriva långa inlägg, ca en halv A4, men du måste skriva reflektioner som har att göra med din VFU vid minst tre tillfällen. Skriv om en avgränsad situation/händelse som fångar din uppmärksamhet, t ex i relation till ledarskap, kommunikation och/eller bemötande.

Beskriv inledningsvis situationen på ett objektivt sätt; vad det var som hände och vilka som var inblandade. När du sedan ska reflektera över situationen kan du t ex ställa frågor som:

- Varför valde du just denna situation?
- Vilka frågor/tankar/känslor väckte situationen hos dig?
- Hur tror du att de olika inblandade upplevde situationen?
- Hur kan situationen förstås utifrån ämnesinnehåll, undervisningsformer, läromedel, kunskapskriterier etc.
- Finns alternativa sätt att agera som lärare i situationen?

Bjud gärna in din handledare så kan hon/han ge kommentarer på det du skrivit.

Examinationsuppgifter

Uppgift 1 – Attityder och värderingar

Det andra lärandemålet i kursen är:

- Under handledning och i olika situationer bemöta elever på ett respektfullt sätt i enlighet med skolans värdegrund samt *beskriva egna värderingar och attityder som kan ha betydelse för bemötandet av elever*

Den första delen av detta mål bedöms av handledaren medan det som kursiverats ovan bedöms av kursläraren på universitetet. Uppgiften är att skriva och reflektera utifrån lärandemålet. Frågor som kan vara viktiga att fundera över är t ex den egna skoltiden och hur den färgar av sig på hur du nu ser på t ex elevers uppförande, agerande, lärarrollen. Annat att fundera över är hur du ser på ungdomar idag, andra kulturer, kön etc. Men det är du som avgör vad du tror kan påverka mest. Försök att få med såväl egna värderingar och attityder som kan vara problematiska som de som du tror kan vara en tillgång. Avsluta med att beskriva en situation där någon på din VFU-skola bemötte en elev/elever på ett inkännande och respektfullt sätt.

Skriv ca 1–2 A4 sidor och lägg ditt inlägg i din VFU-portfölj under fliken *VFU I, Attityder och värderingar* senast 26 november.

Uppgift 2 - Min undervisning

I den här uppgiften ska du visa att du uppfyller det tredje lärandemålet:

- Under handledning skriva och motivera flera egna lektionsplaneringar med tydliga mål som är relaterade till relevanta, nationella styrdokument samt genomföra och utvärdera lektionerna mot målen

Målet bedöms av såväl handledare som kurslärare. Handledaren bedömer givetvis det praktiska utförandet, bistår vid planering och utvärderar tillsammans med studenten. Kursläraren bedömer den skriftliga framställningen. För att bli godkänd måste du beskriva en planering för en lektion/undervisningstillfälle skriftligt där du knyter an till minst ett nationellt styrdokument, motiverar val av undervisningsmetoder, tydligt beskriver genomförandet samt utvärderar såväl planering som genomförande. Frågor som du bör besvara är:

- Vilket innehåll fokuserade du och varför?
- Vilka undervisningsformer valde du och varför?
- Hur upplevde du genomförandet?
- Vilken respons gav eleverna?
- Specifika svårigheter som uppstod?
- Vad blev bra, vad skulle kunna förbättras?

Du ska också lägga in en filmsnutt från din lektion (ca 2 - 3 minuter) och kommentera det inspelade genom att relatera till något/några av de förväntade studieresultaten. Tänk på att om dina studenter yttrar sig eller syns på din inspelning måste du ha deras skriftliga tillåtelse. Gäller det elever under 18 år måste deras föräldrar skriva på blanketten. Om någon annan än du själv medverkar i filmen så är det viktigt att du raderar filmen från din mobiltelefon när du fört över den till VFU-portföljen. När din kurslärare har läst ditt inlägg och kommenterat det ska du också radera filmklippet från VFU-portföljen. Filmen läggs endast ut i VFU-portföljen och är inte publik. Däremot ses VFU-portföljen som en offentlig handling (se info om vad det innebär på VFU-portföljens startsida).

Skriv ca 2 A4 sidor. Lägg ut din text i VFU-portföljen under *VFU I, Min undervisning* senast 14 december.

Uppgift 3 - Självvärdering

I din självvärdering ska du först och främst uppfylla lärandemålet:

- Utifrån gjorda erfarenheter och kursens förväntade studieresultat beskriva, bedöma och ge exempel på egna styrkor och utvecklingsområden inför nästa VFU-kurs

I självvärderingen ska du utgå från kursens lärandemål och dina egna mål och beskriva konkreta situationer där du tycker att du visat att du uppfyller målen. Beskriv också upplevda

styrkor och svagheter samt erfarenheter som gjort att du utvecklats som lärare, likaså hur du vill arbeta vidare med lärarblivandet i nästa kurs. Reflektera också över dina kunskaper i yrkesämnena och hur du kan vidareutveckla dessa.

I självvärderingen ska du också särskilt reflektera över hur du *kommunicerar* med elever/kollegor utifrån det första lärandemålet:

- Kommunicera med elever och personal genom att lyssna och ge återkoppling, tala och skriva, *samt reflektera över dessa förmågor*

Likaså ska du ägna specifikt utrymme åt att fundera över ditt ledarskap:

- Under handledning leda undervisning och *reflektera över sitt ledarskap*

Självvärderingen läggs in i VFU-portföljen samt skickas till trepartssamtalsläraren samt till handledaren. Självvärderingen skickas in minst en dag innan trepartssamtalet ska äga rum.

Reflektionsseminarium (=Pärlan)

Som avslutning på kursen sker ett reflektionsseminarium i VFU-portföljen mellan 7-12 januari. Du ska välja ut en undervisningssituation som berört dig på ett positivt eller negativt sätt. Huvudsaken är att det är en situation som du anser har haft betydelse för ditt lärande under VFU-perioden. Beskriv situationen och dina reflektioner över den. Här kan du återanvända en situation som du redan skrivit om i loggboken. *Men i den här uppgiften måste du tydligt formulera vad du anser att du lärde dig av situationen.* Du ska också ge kommentarer till övriga i din grupp och bidra till att en diskussion utvecklas. Tänk på att lägga in din reflektion i god tid så att de övriga gruppmedlemmarna i uppgiften hinner läsa och kommentera ditt inlägg.

Examinations- och bedömningskriterier

Betygsättning sker med VG, G eller U. För att bli godkänd på kursen krävs att alla uppgifter som beskrivs i studiehandledningen är gjorda, att trepartssamtal är genomfört och att en godkänd VFU-rapport har mottagits av kursläraren. Kursbetyget blir en samlad bedömning utifrån handledarens bedömning, skriftliga inlämningsuppgifter och trepartssamtal. Handledarens omdöme väger dock tyngst.

Betygskriterier

VG

Skriftliga inlämningsuppgifter

Studenten har beskrivit och reflekterat över sin egen undervisning utifrån angivna direktiv på ett tydligt och insiktsfullt sätt. Studenten har reflekterat över egna värderingar och attityder som kan ha betydelse för bemötandet av elever på ett nyanserat sätt. Studenten har reflekterat över egna styrkor och utvecklingsområden samt över sina kommunikations- och ledarskapsförmågor på ett fördjupat sätt.

Praktiskt lärararbete/performativa förmågor

Studenten visar utmärkta kvaliteter i kommunikation med och bemötande av elever utifrån skolans värdegrund. I undervisningssituationer etableras ett bra samspel och en dialog med eleverna och studenten tar en tydlig ledarroll. Studenten är aktiv i planering av undervisning utifrån styrdokument tillsammans med handledaren och visar god förmåga att reflektera över sin undervisning. Presentationer sker på ett tydligt och strukturerat sätt utifrån gjorda planeringar.

G

Skriftliga inlämningsuppgifter

Studenten har beskrivit och reflekterat över sin egen undervisning utifrån angivna direktiv på ett tillfredsställande sätt. Studenten har reflekterat över egna värderingar och attityder som kan ha betydelse för bemötandet av elever. Studenten har reflekterat över egna styrkor och utvecklingsområden samt över sina kommunikations- och ledarskapsförmågor.

Praktiskt lärararbete/performativa förmågor

Studenten visar förmåga att kunna kommunicera med och bemöta elever på ett bra sätt utifrån skolans värdegrund. Studenten leder olika undervisningssituationer och visar ett intresse för att utveckla en ledarroll och en dialog med eleverna. Studenten är delaktig i planering utifrån styrdokument tillsammans med handledaren och visar förmåga att i efterhand kunna reflektera över sin undervisning. Studenten strävar efter att presentationer ska ske på ett tydligt och strukturerat sätt utifrån gjorda planeringar.

U

Skriftliga inlämningsuppgifter

Tänkbara brister kan vara att viktigt angivet innehåll saknas, bristfälliga reflektioner, otydliga tankegångar, ett icke godtagbart språk etc.

Praktiskt lärararbete/performativa förmågor

Tänkbara brister kan vara att kommunikation och samspel med eleverna fungerar mindre bra, otydlighet vid skriftlig och/eller muntlig kommunikation, bristfällig reflektionsförmåga, bristande engagemang i planering, genomförande av undervisning etc.